

Straatnamenrubriek: Burgemeester Omtaplein

Ina Hoogenbosch-Glas

Dit keer een heel plein, het Omtaplein. Het is hem gegund want Fokko Omta is een man met een bijzondere geschiedenis. Voorbestemd om dominee te worden, bracht zijn verzetswerk tijdens de Tweede Wereldoorlog hem op het pad van het openbaar bestuur. Via een burgemeesterschap in Stedum arriveerde hij in 1955 in de Wieringermeer. Hij heeft de polder twintig jaar gediend.

Omtaplein

Burgemeester 1955-1975

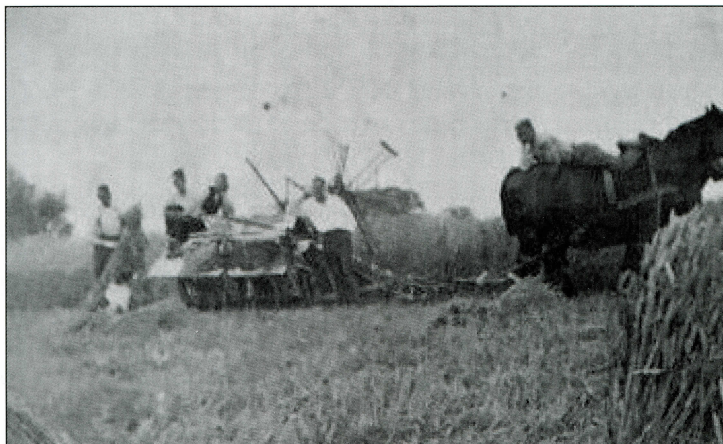
Fokko Omta werd op 21-10-1910 geboren in Zuidhorn, provincie Groningen. Hij was de oudste zoon van Aldert Derk Omta (landbouwer) en Ebeltje Klazina Haverkamp. Fokko had nog vier broers en zes zusjes. Hij bezocht de gereformeerde lagere school in Bierum. Zijn vader had voor die tijd daar een groot boerenbedrijf, 38 hectare met stallen en schuren. In de zomervakanties werkte hij thuis en hij nam studiegenoten mee. Volgens Jan Lalkens volgde Fokko drie jaar en na nog eens twee jaar gereformerd Gymnasium slaagde hij voor diploma A, mét talen en de economische vakken.

Belofte

In 1919 gaf een dramatische gebeurtenis in het gezin een wending aan zijn leven: drie kinderen waren getroffen door de Spaanse griep. In gebed

deed Fokko de belofte voor dominee te zullen studeren, mochten de kinderen genezen, wat ook gebeurde. Fokko studeerde theologie aan het Gereformeerd Gymnasium te Kampen, in oktober 1934 behaalde hij zijn propedeuse. Samen met jaargenoten Cees van Ommen, Wopke de Boer, Geert Janssen en David Wijnbeek zat hij in de lustrumcommissie, Fokko werd benoemd als leider. Dit lustrum werd gevierd in zijn 4^e jaar, in november 1938.

In 1939 moest hij nog 1 examen doen en 'afstuderen'. Maar Fokko voelde geen ambitie meer voor het ambt van dominee, hij deed dan ook langer over zijn studie. Het studentenleven zelf beviel hem wel. Nog een reden om niet te willen afstuderen was zijn verkering met de dochter van de professor waar hij kind aan huis was.

Fokko liggend op een paard. Prive archief Everts-Omta

Deze man stond achter de zgn. ‘vrijmaking’ van de Gereformeerde Kerken van Nederland. Die vrijmaking was iets wat Fokko zeker niet ondersteunde. Als hij trouwde met de dochter van, moest hij ook de vrijmaking steunen. De liefde voor de dochter van de professor hield geen stand. Fokko werd geen dominee, maar hij ging nog wel als hulpprediker voor. Zo werd hij in 1939 door de Classis Appingedam benoemd. Toen eenmaal WOII uitbrak rolde hij na enige tijd in het verzetswerk.

Tweede Wereldoorlog

Fokko was fel tegen de Duitse bezetter en diens gewelddadige optreden. Zijn staat van dienst in het verzet is indrukwekkend. Hij zat bij de Illegale Pers (IP), bij de in 1943 opgerichte verzetskrant *Trouw*. Hij hielp mee met de versprei-

ding van de lokale edities. In het laatste oorlogsjaar was hij lid van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS). Hij was commandant van een knokploeg (KP), gelieerd aan de Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers (LO). Ook na de bevrijding was hij als LO-KP’er actief bij de zgn. Ordetroepen.

Fokko werkte mee aan de distributie van o.a. voedsel- en kledingbonnen, persoonsbewijzen; en bij het zoeken naar veilige onderduikadressen. Zijn groep maakte een keer 300 bonkaarten

en een serie speciale vergunningen buit. Vermoedelijk ook wapens. De groep was betrokken bij overvallen op distributie-kantoren en saboteerde dorsmachines. Vanaf medio 1944 werden vooral militaire objecten gesaboteerd. Al de bezwarende spullen bewaarde Fokko op de boerderij in een speciaal daarvoor gemaakt schuilhol. Ook nadat hij moest onderduiken, bleef hij actief in het verzetswerk.

Drama op de boerderij

De boerderij van de familie Omta had een lange oprit. Vader Omta had eerder al bij de weg een hek op de dam laten plaatsen. Bij onraad gaf het gesloten hek de onderduikers wat meer tijd om zich te verstoppen.

Boerderij familie Bierens. Foto Google maps.

Het werd 9 september 1944. De familie zat aan tafel voor het eten en vader Aldert Derk Omta las uit de bijbel toen er opeens geroepen werd: "Moffen". De schrik sloeg eenieder om het hart. Fokko, twee broertjes en ook buurjongens namen hun bord en eetgerei mee, ze vluchtten het schuilhol in.

De Duitsers hadden vader, die ondertussen naar buiten was gegaan, flink aan de tand gevoeld maar hij zei niks. Zijn stilzwijgen moest hij met zijn leven bekopen, hij kreeg twee schoten, in hoofd en nek.

Het schuilhol werd niet ontdekt. Fokko en zijn broers zijn diezelfde nacht naar andere onderduikadressen gegaan.

*Huwelijk Fokko en Akke Omta-Nooitgedacht 1946.
Foto: Historie Stedum*

Ze namen nog even de tijd om bij het stoffelijk overschot van vader Aldert Omta te kijken om daarna snel door de landerijen te vluchten. Ze durfden niet naar de begrafenis van hun vader te gaan.

April 1945

De Canadezen kwamen half april de dorpen binnen, er was feest. Fokko Omta werd al gauw Regionaal Inspecteur der bewarings- en interneringskampen, in Friesland, Groningen en Drenthe. Dit duurde tot 18-01-1946.

Begin 1940 had Fokko in IJlst, waar hij toen hulpprediker was, Akke Nooitgedacht ontmoet. Ze trouwden op 04-04-1946 in IJlst. Ze zouden geen kinderen krijgen. Kort daarop, op 28 april 1946, begon Fokko Omta's loopbaan als burgemeester. Eerst van gemeente Stedum.

Fokko was een strenge maar rechtvaardige burgemeester. Hij stond niet altijd achter bepaalde projecten.

Omta werd bestuurder van vele verenigingen, vaak in de rol van voorzitter, o.a. bij de BB (Bescherming Bevolking) in de drie noordelijke provincies; van het plaatselijke bestuur van de Stichting 40/45 te Stedum. Hij was ook lid van de Gemeenschap van Oud Illegale Werkers, afdeling Groningen.

Naar de Wieringermeer

In 1955 trok het echtpaar Omta naar de Wieringermeerpolder, een nieuwe uitdaging, ook het jaar van een jubileum: de polder vierde haar 25-jarig bestaan.

Eerst woonde het paar in de Poststraat in Mid-denmeer totdat in 1956 de burgemeesterswoning aan de Terpstraat in Wieringerwerf klaar was.

Begin september 1955 mocht hij het nieuwe gemeentehuis openen. Als voorzitter van de Wieringermeerruiters sprak hij in 1957 zijn trots uit, omdat ze tot twee keer toe Nederlands kampioen waren geworden. Hij hoopte dit een derde keer mee te maken. In Kreileroord heeft hij in 1957 de sleutel mogen overhandigen aan de familie Feenstra, de eerste bewoners. Hij ging op 13 juni 1961 naar Soestdijk om Koningin Juliana het boek *Wording en opbouw van de Wieringermeer* te overhandigen. Op 1 november 1967 vierde hij zijn 12½-jarig ambtsjubileum in de raadzaal. In 1968 ontving Fokke het ereteken Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Dit ereteken werd overigens na zijn dood door zijn vrouw Akke weer ingeleverd, op 24 juli 1990, in Zwolle.

Pensioen

Na 20 jaar burgervader te zijn geweest, gaf Fokko Omta in 1975 het stokje over aan dhr. J.G. Knorr. De vertrekkende burgemeester kreeg een feest aangeboden in 'de Oude Beurs', waar hij de gouden erепенning van de Wieringermeer ontving plus de toezegging voor het 'Burgemeester Omtaplein'.

Op zijn afscheidsreceptie waren vertegenwoordigers van vele verenigingen aanwezig. Omta was o.a. voorzitter geweest van Stichting Dorps-

belangen Kreileroord, van de Sportraad, van de Wieringermeerruiters. En hij had veel gedaan voor het Openjeugdwerk. Ook was hij nauw betrokken bij de BB, was hij bestuurslid van "Noorderhaven" (een woonzorgvoorziening voor verstandelijk gehandicapten), voorzitter van het gemeenschappelijke Gasbedrijf voor Noord-Holland en van Stok. Omta is ook de man van het buitenzwembad en het havo-onderwijs.

In 1974 maakte hij als lid van het College van Regenten, geschiedenis met zijn "Omta motie". Dit voorstel gaf de aanzet tot de fusie van het Centraal Ziekenhuis en het Elisabethziekenhuis te Alkmaar op 1 juli 1974. Fokko Omta heeft op maatschappelijk gebied zijn stem luid en duidelijk laten horen. Ontspanning vond hij in het jagen, dit was zijn grote hobby. Omta had in Stedum een jachtvergunning gekregen, geldig tot aan zijn dood.

Na zijn pensionering is het echtpaar Omta eerst naar Ten Boer vertrokken. Ze woonden tot aan zijn dood in 1989 in Ommen. Omta overlijdt dat jaar na een ernstige ziekte in Zwolle, op 6 augustus in Zwolle. Hij ligt begraven in Stedum. Fokko Omta, een echte bestuurder, een bijzonder mens. Terecht dat een plein naar hem is vernoemd in Wieringerwerf.

Met dank aan Peter Bak; Jan Timmer en Jan Lalkens van Historie Stedum; Francien Everts, achterkleindochter van Aldert Derk Omta.

Overige bronnen Archief Leeuwarden, Bierum.nl, Archief *Dagblad van het Noorden*, Wikipedia, *Wieringermeerbode*, Archief Historisch Genootschap Wieringermeer, *Asser Courant*, *Tilburgse Courant*, dagblad *Trouw*, boek: *Bierum in de Branding*, Kamperalmanak.nl; 'Wat oude Almanakken ons vertellen' door Jan v Gelderen.